

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
za rok 2012
oraz potrzeby związane z realizacją zadań

W celu realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135) został powołany Zespół Placówek Wsparcia Dziennego w Ostrołęce. Jednostka funkcjonuje od 1.01.2012 roku na mocy uchwały Nr 187/XVIII/2011 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie utworzenia Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego oraz nadania statutu.

W strukturze Zespołu działają:

- 1) zespół ds. asysty rodzinnej,
- 2) świetlice :
 - a) „Elfy” - ul. Plac Dworcowy 4,
 - b) „Gwarek” - ul. Hallera 13,
 - c) „Gwiazdki” - ul. Spokojna 16,
 - d) „Pociecha” - ul. Bogusławskiego 17,
 - e) „Promyk” - ul. Padlewskiego 51B,
 - f) „Słodziaki” - ul. Jaracza 2a.

W celu zapewnienia właściwego, zgodnego z przepisami, funkcjonowania Zespołu w pierwszej kolejności zawarto nowe umowy na wynajem lokali dla świetlic i biuro, dostawę mediów, opiekę lekarską dla pracowników, wprowadzono niezbędną dokumentację (regulaminy - organizacyjny, pracy, wynagradzania, funduszu świadczeń socjalnych; elementy kontroli zarządczej i instrukcji kancelaryjnej; obowiązujące w ZPWDz wzory dokumentów). Zatrudniono pracownika do obsługi kasowo – kadrowej Zespołu na stanowisku referent kadrowo – kasowy – 1/4 etatu. Przeprowadzono wszystkie czynności związane z przejęciem majątku od PPZ „Korczakówka” i MOPR-u, które do końca 2011 roku prowadziły świetlice środowiskowe. W grudniu zorganizowano szkolenie BHP dla wszystkich pracowników ZPWDz.

Przedmiotem działalności zespołu ds. asysty rodzinnej jest praca z rodziną poprzez wsparcie asystentów rodzinnych. Asystent rodziny jest nowym stanowiskiem pracy, powstałym na podstawie obowiązującej od 1.01.2012 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Aby działalność komórki przebiegała właściwie, wymagała zapoznania się i analizy dotychczasowych publikacji na temat asysty rodzinnej w celu przygotowania stosownych procedur, dokumentów (brak ustawowych wzorów dokumentów) i przedstawienia wymogów kandydatom na to stanowisko. W ZPWDz obowiązującymi dokumentami asysty rodzinnej są: metryczka rodziny, plan pracy z rodziną, karta pracy asystenta rodzinnego.

Asystenci pracują z rodziną biologiczną za jej zgodą i w miejscu przez nią wyznaczonym. Zadania asystenta w zakresie wykonywanej pracy zawarte są w art. 14 i 15 ustawy, a prawa wyznaczone są przez art.16 i 17. Do zadań należą w szczególności: udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, wychowawczych z dziećmi, psychologicznych, motywowanie i pomoc w uregulowaniu spraw rodzinnych i urzędowych (często poprzez towarzyszenie klientom w ich załatwianiu), wskazywanie sposobów

radzenia sobie w trudnych sytuacjach, podnoszenie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny, gospodarowania budżetem domowym, opracowanie planu pracy z rodziną. Asystenci ściśle współpracują ze szkołami, do których uczęszczają dzieci, z pracownikami socjalnymi MOPR-u, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej i wychowawcami pieczy instytucjonalnej, kuratorami społecznymi i zawodowymi, dzielnicowymi.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zatrudnia trzech asystentów (I – od 13.02.2012; II – od 1.04.2012; III – od 11.06.2012) na podstawie umowy w zadaniowym systemie czasu pracy i w pełnym wymiarze. Wszyscy mają odpowiednie wykształcenie i zostali zapoznani ze specyfiką pracy.

Od lutego do końca roku 2012 r. wsparciem asystentów rodziny objęto 38 rodzin, z których cztery złożyły rezygnację z takiej formy wsparcia, a w przypadku jednej odstąpiono od jej wspierania na mocy decyzji uczestników spotkania roboczego. W rodzinach jest 97 dzieci z czego pod bezpośrednią opieką rodziców jest 82 dzieci, w zastępczej pieczy instytucjonalnej przebywa 10 dzieci, a w rodzinnej pieczy zastępczej znajduje się 5 dzieci. Na koniec 2012 roku każdy asystent opiekował się 11 rodzinami.

Wyboru rodzin dokonują pracownicy socjalni MOPR w Ostrołęce, kierując propozycje do swojego kierownika, a ten z kolei prośbę do ZPWDz o przydzielenie asystenta. Rodziny obejmowane są asystenturą zgodnie z kolejnością napływania pism z MOPR-u. W piśmie zawarte są tylko podstawowe dane rodziny, tzn. imię i nazwisko oraz adres (ze względu na ochronę danych osobowych). Kolejnym krokiem jest wniosek do MOPR o udostępnienie danych rodziny w zakresie uzasadnienia potrzeby przydzielenia asystenta. Po przydzieleniu rodziny asystent umawia się z pracownikiem socjalnym w celu uzyskania pełnych informacji na temat klienta i oświadczenia o zgodzie na współpracę z asystentem.

Pierwsze wejście asystenta do rodziny odbywa się wraz z pracownikiem socjalnym po wcześniejszym umówieniu się na taką wizytę. Spotkania odbywają się w domach rodzin i za ich zgodą. Kolejne wizyty i ich czas trwania (od 30 min. do 4 godzin lub dłużej) są uzależnione od potrzeb i możliwości klientek, ale nie rzadziej niż raz w tygodniu. Poza wizytami domowymi asystenci towarzyszą swoim klientkom w załatwianiu urzędowych spraw, kontaktują się szkołami, kuratorami zawodowych, innymi specjalistami. W tym czasie asystenci poznają rodzinę, zdobywają zaufanie jej członków, rozmawiają, pomagają rodzinie w załatwianiu bieżących spraw, pomagają dzieciom w odrabianiu lekcji, obserwują. Plan pracy z rodziną pisany jest po ok. 3 miesiącach od podjęcia współpracy z rodziną.

Problemy dnia codziennego w pracy asystenta rodziny omawiane są na cotygodniowych spotkaniach zespołu ds. asysty rodzinnej. Wspólnie wypracowywane są sposoby pomocy rodzinie potrzebującej, czy też poszczególnym jej członkom. Dokonywana jest analiza ich możliwości i zasoby, a asystent rodziny, przy współpracy osób zainteresowanych, próbuje wdrożyć istotne rozwiązania.

W Zespole organizowane są spotkania robocze, w których uczestniczą przedstawiciele instytucji związanych z pomocą rodzinie i przedstawiciel rodziny. Omawiana jest sytuacja danej rodziny i działania, które będą podjęte na jej rzecz. Spotkania robocze odbywają się z inicjatywy asystenta rodziny w sytuacji pojawienia się problemu, o którym należy porozmawiać w większym gronie. Spotkanie kończy się ustaleniami dotyczącymi dalszych działań podejmowanych przez uczestników na rzecz rodziny, a także przez jej członków. Do końca roku odbyło się 9 spotkań dotyczących 6 rodzin.

W związku z tym, że Zespół do końca 2012 roku nie zatrudniał jeszcze specjalistów, w sprawach wymagających takich porad asystenci korzystali z pomocy psychologa i prawnika w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, pedagogów i psychologów Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno – Konsultacyjnego.

Przyczyny objęcia rodzin wsparciem asystenta każdorazowo były złożone ze wskazaniem na:

- podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i trudności z prowadzeniem gospodarstwa domowego – 11,
- nadużywanie alkoholu i przeciwdziałanie odebraniu dzieci – 16,
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza z powodu niepełnosprawności umysłowej – 4,
- problemy zdrowotne (choroby psychiczne, gruźlica, opieka w PZP) matki – 2.

Na prośbę ZPWDz i w ramach współpracy Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna zorganizowała warsztaty umiejętności wychowawczych „Być Mamą” dla 10 klientek asysty rodzinnej. Chęć udziału zgłosiło 9 mam. Spotkania jeszcze trwają.

Żadna z rodzin objętych wsparciem asystenta nie jest jeszcze gotowa na zakończenie współpracy.

Aby rodziny potrzebujące wsparcia objęte były profesjonalną opieką asystenci odbyli szkolenie pod nazwą „Asystent rodziny”, a dwóch z nich zdobyło umiejętności w zakresie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach, uczestnicząc w szkoleniu „Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach – kurs podstawowy”.

W celu zachowania i wzmacniania oraz przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego asystenci rodzinni uczestniczą w spotkaniach superwizyjnych, organizowanych w ramach współpracy przez Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno – Konsultacyjny.

W 2012 roku Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ogłosiło dwie edycje konkursu pod nazwą „Asystent rodziny”. Przedłożone oferty w obydwu edycjach zostały zakwalifikowane. Otrzymane dotacje pokryły koszty zatrudnienia asystentów, w tym dodatkowo trzeciego pracownika. Zaoszczędzone w ten sposób środki własne umożliwiły realizację innych przedsięwzięć.

Pomoc w opiece i wychowaniu realizowana jest poprzez działalność placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, tj. świetlic.

W skład ZPWDz weszły świetlice, które do 31.12.2011r. znajdowały się w strukturze obecnej PPZ „Korczakówka” (3) i MOPR (3). Uczęszczają do nich w przeważającej większości dzieci z rodzin problemowych (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, niewydolność wychowawcza, wielodzietność, rodziny niepełne). Udział w zajęciach świetlicowych proponują swoim podopiecznym asystenci rodziny i kuratorzy społeczni. Z usług świetlic korzystają też dzieci z rodzin bezproblemowych. Chcą one spędzać czas ze swoimi znajomymi „z podwórka”. Do świetlic uczęszczają dzieci z okolic, w których te świetlice są usytuowane.

Przyjmowanie dzieci do świetlic odbywa się bez skierowania, a pobyt w nich jest nieodpłatny i dobrowolny. Rodzic wypełnia tylko kartę zgłoszenia dziecka do świetlicy. Dzieci mają zapewnione dożywianie, drugie śniadanie lub podwieczorek oraz soki, owoce i słodczyce.

Głównymi zadaniami tych placówek jest:

- opieka i wychowanie dzieci;
- wspomaganie rodzin niewydolnych wychowawczo w pokonywaniu trudności związanych ze sprawowaniem podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych;

- zapewnienie pomocy i wsparcia dzieciom mającym problemy emocjonalne i szkolne, sprawiającym kłopoty wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami;
- współpraca ze szkołami i innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka w rozwiązywaniu jego problemów.

Wymienione zadania realizowane są poprzez pedagogiczną opiekę sprawowaną przez wychowawców, pomoc dzieciom w nauce i wyrównywaniu zaległości szkolnych, edukację kulturalną, rozwój zainteresowań i uzdolnień, stałą pracę z rodziną dziecka. Wychowawcy organizują różnorodne zajęcia dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci, realizują programy profilaktyczne. Pokazują i uczą jak aktywnie i pożytecznie wykorzystać czas wolny.

Obowiązującymi w każdej z placówek dokumentami są: roczny plan pracy, dziennik zajęć wychowawczych, karta zgłoszenia dziecka do świetlicy i karta pobytu dziecka w świetlicy. Spotkania zespołu wychowawczego świetlic odbywają się raz w miesiącu, a co pół roku ma miejsce okresowa ocena sytuacji dziecka.

W oparciu o ustawę, na pierwszym spotkaniu zespołu wychowawczego świetlic ustalono 5, niżej wymienionych zadań:

1. Współpraca z rodziną, wzmacnianie roli i funkcji rodziny.
2. Pomoc podopiecznym w nauce.
3. Wspieranie dzieci z problemami wychowawczymi.
4. Rozwijanie zainteresowań, organizacja czasu wolnego.
5. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

W związku z realizacją w/w zadań w świetlicach podejmowano następujące działania:

- zajęcia kształcące umiejętności właściwego rozwiązywania problemów życiowych, społecznie akceptowanych sposobów funkcjonowania w środowisku rówieśniczym, wzmacnianie więzi między rodzicami i dziećmi;
- pogadanki tematyczne doskonalące umiejętności radzenia sobie w środowisku rodzinnym dotkniętym problemem alkoholowym;
- swobodne rozmowy i dyskusje zaznajamiające z zasadami moralnymi i ważnymi wartościami w życiu człowieka;
- zajęcia z elementami psychozabawy ćwiczące precyzowanie i rozwijanie zainteresowań ;
- zajęcia z muzykoterapii i plastyki, uczestniczenie w imprezach kulturalno - rozrywkowych mające na celu rozwijanie osobowości, wrażliwości estetycznej, kształcenie charakteru;
- nauka umiejętności właściwej organizacji i wykorzystania czasu;
- zaspokajanie potrzeby akceptacji i bezpieczeństwa poprzez równe traktowanie wszystkich dzieci;
- nauka komunikacji i asertywnego wyrażania emocji i uczuć poprzez uczestniczenie w treningu interpersonalnym;
- zajęcia edukacyjne (odrabianie lekcji, gry komputerowe z wykorzystaniem pakietów edukacyjnych);
- grupowe i indywidualne rozmowy terapeutyczne ;
- rozmowy indywidualne z rodzicami;
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły – wychowawca i pedagog, MOPR, kuratorzy Sądu Rejonowego oraz z członkami Rady Osiedla).

W celu zapewnienia bardziej fachowej pomocy wychowankom, dwóch wychowawców (1 ze świetlicy „Gwarek” i 1 ze świetlicy „Promyk”) wzięło udział w szkoleniu „Praca z młodzieżą niedostosowaną społecznie”, zorganizowanym w formie trzech zjazdów (XI/

XII) przez Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej w Fundacji ETOH w Warszawie. Trzech wychowawców ze świetlic „Gwiazdki”, „Promyk” i „Gwarek” uczestniczyło w szkoleniu na temat projektu „Klub Młodego Odkrywcy” zorganizowanym przez Centrum Nauki Kopernik. Szkolenie przeprowadzone zostało w formie warsztatów i wyposażyło wychowawców w nowe metody pracy, umożliwiające uatrakcyjnienie zajęć świetlicowych. Wychowawcy zdobyli też wiedzę na temat podstaw prawnych w postępowaniu z osobami chorymi psychicznie uczestnicząc w spotkaniu zorganizowanym przez Urząd Miasta. W tym spotkaniu uczestniczyło 4 wychowawców.

Wychowawcy świetlic „Elfy”, „Gwarek” i „Gwiazdki” realizowali w ciągu roku program profilaktyczny „Bajkowe spotkania”. Podczas zajęć wychowankowie uczyli się skutecznej komunikacji, współpracy w grupie, radzenia sobie z presją innych, ćwiczyli umiejętność asertywnego odmawiania i wzmacniali poczucie własnej wartości.

Dzieci ze świetlic „Gwarek” i „Promyk” reprezentowały ZPWDz na Światowym Dniu Walki z Ubóstwem, prezentując krótką część artystyczną.

W każdej świetlicy wychowawcy wraz z wychowankami przygotowali spotkania świąteczne:

- na Wielkanoc - „Śniadanko Wielkanocne”,
- na Boże Narodzenie – „Jasełka”.

Spotkania Bożonarodzeniowe uświetnione zostały obecnością gości z Urzędu Miasta, Rad Osiedlowych, Spółdzielni Mieszkaniowych oraz Rodziców.

Wychowankowie świetlic ZPWDz uczestniczyli w :

- spotkaniu integrującym wszystkie placówki ZPWDz w dniu 21.02.2012 r. (ok. 80 osób),
- akcji „Cała Polska czyta dzieciom” poprzez zaproszenie do czytania znane w najbliższym środowisku lokalnym osoby (maj/czerwiec),
- konkursie na nazwę świetlicobusa, organizowanym przez MOPR,
- w zajęciach prowadzonych przez animatorów z „Wesołego Świetlicobusa”,
- pikniku rodzinnym w „Kniei”, organizowanym wspólnie z PPZ „Korczakówka” w dniu 23.06.2012 r. (ok.70 osób),
- wycieczce do Warszawy w dniu 21.08.2012 r. (45 osób – Centrum Nauki „Kopernik”, zwiedzanie Starego Miasta),
- konkursie plastycznym „Dbam o zdrowie, dbam o siebie” (rozstrzygnięcie odbyło się 28.12.2012 r., udział wzięło 48 wychowanków).

W czasie ferii zimowych i wakacji dzieci korzystały z atrakcji, organizowanych przez miejskie ośrodki kulturalne i sportowe. Wraz z wychowawcami wychodziły na basen, do parku rozrywki, na plażę, do kina (bezpłatnie), galerii, muzeum. Podczas wakacji chętni wychowankowie zostali zgłoszeni do udziału w warsztatach pałkarskich i bębniarskich, organizowanych przez OCK.

Każda z placówek uczciła zajęciami lub spotkaniami święta okolicznościowe, takie jak: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka i Dzień Ojca. Do organizacji różnego rodzaju zajęć wychowawcy starają się angażować rodziców, jednak nie zawsze te przedsięwzięcia kończą się powodzeniem. Największym zainteresowaniem cieszą się większe imprezy typu spotkania świąteczne i wtedy frekwencja jest zadowalająca. Rodzice chętniej wybierają formę indywidualnego kontaktu z wychowawcą w sprawach swoich dzieci.

W celu poszerzenia informacji o funkcjonowaniu świetlic wychowawcy przygotowali ulotki dla koleżanek i kolegów naszych wychowanków. W szkołach i w MOPR zostały rozwieszane plakaty. Na wszystkich budynkach, w których zlokalizowane są świetlice umieszczono tablice informacyjne z nazwą placówki.

W związku z otrzymaną w konkursie „Asystent rodziny” dotacją możliwe było przesunięcie środków własnych między rozdziałami i wykorzystanie ich na potrzeby świetlic.

Wykonując zalecenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w **świetlicy „Pociecha”** został przeprowadzony generalny remont łazienek i wymiana podłóg w dwóch salach. Dodatkowo na górnym korytarzu i schodach położono gres, co korzystnie wpłynęło na estetykę tych pomieszczeń.

Świetlicę „Słodziaki” wyposażono w nowe meble. Dotychczas używane używane były przez „Korczakówkę”. Zakupiono komody, szafy i biurka (jedno z przeznaczeniem na dwa stanowiska komputerowe), stół i krzeselka dla młodszych dzieci, a także większe dla starszych. Dzięki temu poprawiono wystrój świetlicy „Słodziaki”. W celu urozmaicenia zajęć i ułatwienia zdobywania potrzebnych w czasie odrabiania lekcji informacji zakupiono dwa komputery.

W **świetlicy „Elfy”, ul. Pl. Dworcowy 4**, zatrudniony jest jeden wychowawca na pełen etat. W 2012 roku placówka objęła opieką 30 dzieci w wieku od 3 do 15 lat. Dzieci przebywały w świetlicy od poniedziałku do piątku w okresie 1.01 – 31.08. 2012 r. w godzinach 8 – 16. Od 1.09.2012 r. godziny pracy w świetlicy zmieniły się i tak: poniedziałek – X, wtorek – 8-20, środa – 11-20, czwartek – 8-17, piątek – 8-13, sobota – 9-14.

W świetlicy „Elfy” zorganizowano wystawy plastyczne: „Jak spędzać ferie w mieście”, „Jak spędzę wakacje”, „Kolorowa jesień”, „...nasza zima zła...”. Organizowano też gry i zabawy zręcznościowe, interaktywne i kulinarne. Dzieci zostały zaproszone przez Przedszkole Miejskie nr 18 do udziału w konkursie recytatorskim „Malowała jesień”. Wraz ze świetlicą „Słodziaki” zorganizowano u „Elfów” ognisko i dyskotekę na zakończenie wakacji.

Pomieszczenia świetlicy „Elfy” używane są na potrzeby Rady Osiedla „Stacja”.

W **świetlicy „Gwarek”, ul. Hallera 13**, pracuje jeden wychowawca zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. Placówka objęła opieką 29 wychowanków w wieku od 6 do 16 r. ż. Dzieci miały możliwość przebywania w świetlicy od poniedziałku do piątku. W okresie 1.01. - 31.08.2012 r. świetlica była otwarta w godzinach 8 – 16. Od 1.09.2012 r. w poniedziałki i środy wychowawca pracuje w godzinach 10 – 18, a w pozostałe dni 8 – 16.

Wychowawca świetlicy organizował zajęcia, zabawy i wróżby walentynkowe. Przy współdziałaniu twórczyni ludowej, p. Czesławy Lewandowskiej, organizował warsztaty rękodzieła. Dzieci uczyły się wykonywania ozdób świątecznych, wycinanek kurpiowskich, szydełkowania. Poza codziennymi zajęciami, w życiu świetlicy zaznaczono Święto Wiosny, prima-aprilis, Dzień Flagi Państwowej, Dzień Nauczyciela, Dzień Chłopaka, Święto Zmarłych, Święto Niepodległości, Andrzejki. Wychowawca wraz z dziećmi uczestniczył w „Jarmarku ekologicznym”, podczas którego sprzedawano nieużywane książki z biblioteczki podręcznej. Pozyskane pieniądze przeznaczono na zakup pokarmu dla hodowanego w świetlicy chomika. W świetlicy miały miejsce zajęcia tematyczne: „Moje osiągnięcia i sukcesy”, „Moje postanowienia na nowy rok szkolny”, „Bezpieczne przejście przez ulicę”, „Czystość to zdrowie”, „Świetlica to My”, „Kto i jak może pomagać”, „Światowy Dzień Mycia Rąk”, „Moja wędrówka po zaczarowanej krainie”. Dzieci wraz z rodzicami uczestniczyły w wycieczce rowerowej do Teodorowa, połączonej z ogniskiem, zorganizowanej w czasie wakacji.

Świetlica „Gwiazdki”, ul. Spokojna 16, jest małą placówką. Zatrudniony jest w niej jeden wychowawca na pełen etat. Świetlica jest czynna od poniedziałku do piątku. Godziny pracy w świetlicy: w okresie 1.01 – 31.08.2012 r. w godzinach 8-16; od 1.09.2012 r. w poniedziałki i środy świetlica jest otwarta w godzinach 10-18, w pozostałe dni tygodnia 8-16. Do placówki zapisanych jest 14 wychowanków, jednak na co dzień uczęszcza ich bardzo mało.

Wychowawca świetlicy prowadził pogadanki tematyczne: „Savoir-vivre na co dzień”, „Myśli pozytywne”, „Jakie są moje marzenia”, „Bezpieczne wakacje”, „Co zdrowego jemy?”, „Umiejętność radzenia sobie w trudnym środowisku”, „Magiczne słowa”, „Prawdziwy przyjaciel”, „Nie czyń drugiemu, co Tobie niemiłe”, „Dbam o higienę osobistą”. Realizował program profilaktyczny „Być sobą”, którego celem było poznanie samego siebie, swoich mocnych i słabych stron, wzmocnienie poczucia własnej wartości, stosowanie asertywności w codziennym życiu.

W związku z niską frekwencją w tej placówce, część zajęć odbywała się wspólnie z dziećmi ze świetlicy „Słodziaki”, szczególnie w czasie ferii, dłuższych przerw w nauce i wakacji. Często organizowano wspólne zabawy integracyjne na placu zabaw przy świetlicy „Gwiazdki”, wyjścia na basen, do kina czy parku rozrywki. Odbyły się takie spotkania jak wspólny piknik na plaży, konkurs fryzjerski, ognisko integracyjne, dyskoteka na pożegnanie wakacji. „Gwiazdki” wraz ze „Słodziakami” przygotowały „Jasełka”.

Z powodu małej liczby uczęszczających do świetlicy „Gwiazdki” dzieci, planowana jest zmiana lokalizacji tej placówki i przeniesienie jej na osiedle „Centrum”. Trwają rozmowy w tej sprawie z Zarządem Spółdzielni Mieszkaniowej „Centrum”. Ewentualna zmiana miejsca funkcjonowania świetlicy będzie miała miejsce w pierwszej połowie 2013 roku.

Świetlica „Promyk”, ul. Padlewskiego 51B, mieści się w środowisku specyficznym, tj. w jednym z bloków socjalnych na osiedlu „Łazek”. Mieszkają tu rodziny z poważnymi problemami: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo, brak jednego z rodziców. Dzieci z tych rodzin potrzebują szczególnej opieki i zainteresowania ze strony dorosłych. Dla wielu z nich świetlica jest jedynym miejscem, gdzie mogą spokojnie odrobić lekcje, porozmawiać, pobyć ze znajomymi, spożyć niewielki posiłek. Dlatego w świetlicy zatrudnionych jest trzech wychowawców, dwóch w pełnym wymiarze czasu pracy, jeden na 1/2 etatu. Praca w tej placówce ustalona została w sposób następujący: poniedziałek i środa w godzinach 8-18, wtorek i czwartek 10-18, a w piątek 8-17. Opieką objętych jest 31 wychowanków w wieku od 5 do 16 lat. Ze względu na szczególne miejsce, świetlicę odwiedza też młodzież do 18 r. ż. i ma możliwość korzystania z wybranych zajęć.

Wychowawcy kładą duży nacisk na zajęcia edukacyjne, umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, organizowanie czasu wolnego, zaspokajanie potrzeby poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, kulturę słowa i zachowania. Codziennie przeznaczany jest czas na odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości szkolnych, uzupełnianie wiedzy ogólnej (korzystanie z literatury i internetu, założonego w maju 2012). W czasie wolnym organizowane są zajęcia kulinarne, plastyczne, sportowo - rekreacyjne. Realizowano programy profilaktyczne „Używkom mówimy NIE” i „Stop przemocy – stop agresji”. Podczas zajęć zapoznano dzieci z działaniem i szkodliwością nikotyny i narkotyków, ich wpływem na organizm i zachowanie, uczono dzieci sztuki odmawiania i unikania niebezpiecznych sytuacji, uczono rozwiązywania sytuacji problemowych i sposobów radzenia sobie z agresją.

Dzieci ze świetlicy w okresie od lutego do czerwca we wtorki uczestniczyły w zajęciach „Szkółki wędkowania”, które zorganizowane zostały z inicjatywy p. Władysława Grzybowskińskiego, prezesa Polskiego Koła Wędkarskiego „Energopap72” w Ostrołęce. Celem zajęć było przygotowanie dzieci do zawodów rzutowych w Wykrocie. W ramach „Szkółki” odbyły się wyjazdy:

- do Wykrotu na: „sprzątanie świata” (1), praktyczne przygotowanie do zawodów spławikowych (1), zabawy połączone z grillowaniem nad zalewem wodnym (1);
- dwukrotnie na zawody spławikowe na Kanale Szymońskim.

Dzieci wzięły udział w konkursie plastycznym z okazji Dnia Czystości Wód.

Oprócz zdobytych umiejętności wędkowania dzieci poznały sposób na wykorzystanie czasu wolnego. W każdym wyjeździe uczestniczyli chętni rodzice naszych podopiecznych.

W porozumieniu z Kurierem Ostrołęckim w dniu 6.12.2012 r. w „Promyku” odbyło się spotkanie mikołajkowe. Sponsor, pozyskany przez menadżera KO, ufundował drobne, słodkie prezenty mikołajkowe dla wszystkich wychowanków świetlicy, a na spotkaniu świątecznym wręczył monitor do komputera. W podziękowaniu dzieci wykonały upominki w postaci anioła i choinki z makaronu i wręczyły, zarówno przedstawicielce Kuriera Ostrołęckiego, jak i sponsorowi.

Wychowawcy korzystając z naturalnego otoczenia organizowali zabawy w terenie, spacer, ogniska, grzybobrania. Ponadto korzystali z atrakcji w mieście (basen, plaża, kino, parki rozrywki czy salony zabaw). Zajęciami zaznaczono Walentynki, Dzień Chłopaka, Dzień Nauczyciela, Święto Zmarłych, Święto Odzyskania Niepodległości.

Przy **ul. Bogusławskiego 17** usytuowana jest **świetlica „Pociecha”**. Jest to jednopiętrowy budynek w całości przeznaczony na działalność placówki wsparcia dziennego. Pracuje w niej dwóch wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy. Placówka w 2012 r. objęła opieką 24 wychowanków w wieku od 5 do 13 lat. Świetlica jest otwarta od poniedziałku do czwartku w godz. 8 – 18, w piątki 8 – 16.

W świetlicy odbywały się różnorodne zajęcia wszechstronnie rozwijające osobowość dzieci. Wychowawcy zorganizowali: „Przedświąteczne spotkanie przy herbatce”, „Przywoływanie wiosny”, „Jedzonko grupowe smaczne i zdrowe”, „Chodnikowy art”, „Pożegnanie lata”, „Dzień Chłopca”, „Bombkowe spotkania”, „Prehistoria Ziemi – dinozaury”, warsztaty plastyczne „Sprawne ręce”. Wychowankowie przez cały rok uczestniczyli w zbiorce baterii i plastikowych nakrętek. Gościli w swojej świetlicy Teatryk Lalkowy z przedstawieniem „Kopciuszek” i grupę słuchaczy z Kolegium Nauczycielskiego, którzy przygotowali zabawy i gry na Dzień Dziecka i Mikołajki, a także koleżanki i kolegów ze świetlicy „Gwarek” na wspólnym letnim grillowaniu.

W codziennej pracy wychowawcy wpajali dzieciom zasady dobrego wychowania, higieny osobistej, zdrowego odżywiania. Szczególny nacisk kładli na systematyczne odrabianie lekcji, nadrabianie zaległości szkolnych i doskonalenie umiejętności czytania i pisania. Dużym zainteresowaniem ze strony dzieci cieszyły się edukacyjne gry planszowe. Dbając o rozwój fizyczny wychowawcy często wychodzili na podwórko lub do parku miejskiego, organizując dzieciom zajęcia sportowe, które dawały im dużo radości.

Świetlica „Słodziaki”, ul Jaracza 2a, zapewnia opiekę i wychowanie dzieciom sprawowaną przez dwóch wychowawców zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy. Świetlica jest otwarta od poniedziałku do czwartku w godz. 8 – 18, w piątki 8 – 16. W roku 2012 placówka objęła opieką 34 dzieci w wieku od 4 do 15 lat. Ze względu na odrabianie lekcji ze starszymi wychowankami, dzieci 4-5-letnie mogły przebywać w świetlicy

do godz.13.30.

W pracy w tej placówce wychowawcy zwracali szczególną uwagę na wzajemny szacunek i tolerancję, ograniczanie zachowań agresywnych, asertywne wyrażanie swoich potrzeb, przekonań i uczuć oraz dostrzegania ich u innych, kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, dbałość o wspólne dobro. W związku z tym przeprowadzono cykl zajęć: „Zgadnij, co czuję”, „Pajdokracja”, „Czy dobrze znam samego siebie”, „Moje mocne strony”, „Jesteśmy tolerancyjni”, „Uczymy się żyć w przyjaźni”, „Kto to jest człowiek życzliwy”, „Uczymy się przeproszać i przyznawać do błędów”. Ponadto miały miejsce zajęcia poświęcone znaczeniu ekologii („Z ekologią na Ty”, „Święto drzewa”) i kształtowaniu postaw patriotycznych („Majowe święta”, „Polska to my!”, „Ostrołęka moje miasto”, „Podróże małe i duże”).

W codziennym harmonogramie był czas przewidziany na naukę (ćwiczenia w czytaniu i pisaniu, znajomość tabliczki mnożenia), odrabianie lekcji, nadrabianie zaległości szkolnych, a także na zabawę i rozwój zainteresowań. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się zajęcia z aerobiku, prowadzone bezpłatnie przez zaprzyjaźnioną instruktorkę (1 x w tygodniu).

Aby zwiększyć dostęp do wiedzy, umożliwić korzystanie z programów edukacyjnych, a tym samym podnieść atrakcyjność zajęć założono w świetlicy internet. Dzieci chętnie korzystają z tego udogodnienia podczas odrabiania lekcji, zdobywając potrzebne informacje.

Wychowawcy współorganizowali często zajęcia z dziećmi ze świetlicy „Gwiazdki”, szczególnie podczas dłuższych przerw w nauce (ferie, wakacje). Odbływały się wspólne wyjścia na basen, do kina czy parku rozrywki. „Słodziaki” uczestniczyły w zabawach integracyjnych na placu zabaw przy świetlicy „Gwiazdki”. Zorganizowali takie spotkania jak wspólny piknik na plaży, ognisko integracyjne, konkurs fryzjerski, dyskoteka na pożegnanie wakacji. „Gwiazdki” wraz ze „Słodziakami” przygotowały „Jasełka”, a także spotkanie świąteczne już tylko dla swoich wychowanków.

Podsumowując stwierdzam, że zadania były realizowane za pomocą różnorodnych działań. Praca wychowawcza dostosowana była do potrzeb dzieci i młodzieży, uwzględniała ich zainteresowania i oczekiwania. Poprzez udział w zajęciach świetlicowych nasi wychowankowie mieli możliwość nabywania i wyrabiania akceptowanych społecznie nawyków i zdobywania pozytywnych doświadczeń, a w szczególności:

- zrozumienia wobec ich problemów, akceptację i pomoc dostosowaną do ich potrzeb;
- integracji i zaufania w grupach świetlicowych, a także między świetlicami;
- nabycia umiejętności współżycia w grupie i społeczeństwie;
- wzmocnienia poczucia własnej wartości i wiary we własne siły;
- uświadomienia możliwości radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, stresem, pokusą, uzależnieniami;
- wyrobienia umiejętności dokonywania świadomych wyborów i ponoszenia konsekwencji;
- odkrycia indywidualnych zdolności i ich ukierunkowania;
- zdobycia umiejętności współdziałania w zespole;
- eksponowania swoich uczuć poprzez wypowiedzi słowne, plastyczne czy muzyczne.

Natomiast rodzice naszych wychowanków mogli liczyć na porady z zakresu wychowania i opieki, rozwiązywania trudnych sytuacji rodzinnych w czasie indywidualnych rozmów, mieli możliwość uczestniczenia we wspólnych zajęciach z dziećmi, a także podziwiać je podczas występów artystycznych.

Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych jest ważne w procesie wychowania młodego pokolenia, pochodzącego szczególnie ze środowisk problemowych.

Działania podejmowane przez asystentów rodzinnych widoczne są przez pryzmat drobnych osiągnięć. Rodziny (matki) próbują utrzymać ład w domu (9), porządkują dokumenty (3), racjonalniej gospodarują budżetem domowym (3), częściej kontaktują się ze szkołą w sprawie swoich dzieci i kontrolują sposób spędzania przez nie czasu wolnego (4), niektóre chcą uzupełnić własne wykształcenie zapisując się do szkoły zaocznej (1 zapisała się i 1 deklaruje taką chęć), widzą potrzebę „wyprostowania” własnego życia (6), niektóre podejmują pracę (4). Dzieci natomiast pomagają w wykonywaniu prac domowych, otrzymują promocje do następnych klas.

Świetlica to miejsce, w którym dzieci mogą podnosić swoje kompetencje w zakresie wielokierunkowej edukacji, rozwijania zainteresowań, mogą dokonywać prób. Daje możliwość wykazania się słabszym jednostkom, często zniechęconym brakiem powodzenia i jednocześnie pozwala na rozwój szczególnych zdolności. To tutaj wielu z naszych podopiecznych może spokojnie przygotować się do lekcji, otrzymać odpowiednią pomoc, spotkać się po lekcjach z kolegami i spędzić czas nie stojąc na pod blokiem czy na klatce schodowej.

Potrzeby związane z dalszą realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

W zakresie pracy z rodziną:

W rodzinach, z którymi współpracują asystenci często występują zaburzone relacje między poszczególnymi członkami rodziny. Brak wzajemnego zrozumienia, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, wielodzietność, niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb, nieumiejętność komunikowania się, zwiększa napięcie w rodzinie. Terapia rodziny wzmocniłaby pozytywnie jej funkcjonowanie. Zdaniem specjalistów w tej dziedzinie tylko praca z całym systemem, czyli rodziną pozwala na rozwiązanie problemu, z którym boryka się jej członek. Podstawowym celem terapii rodziny jest poszerzenie możliwości wchodzenia w autentyczne relacje z członkami rodziny, wrażliwość na potrzeby własne i innych, umiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych na drodze porozumienia. Terapię prowadzi osoba, która ukończyła szkołę psychoterapii, w ramach której odbyła szkolenie z prowadzenia sesji z rodziną. Aby zapewnić rodzinom specjalistyczne wsparcie w tym zakresie istnieje potrzeba zatrudniania terapeuty rodzinnego.

W zakresie pomocy w opiece i wychowaniu:

W Ostrołęce, jak we wszystkich miastach w Polsce, można zauważyć problem dotyczący dzieci i młodzieży funkcjonującej w środowisku ulicznym, nawiązującej w ten sposób kontakty z grupą rówieśniczą. Większość czasu spędzają na klatkach schodowych, w parkach, na skwerach. Unikają wpływu środowisk wychowawczych szkoły, instytucji, rodziny, przebywając poza nimi. Dobrą praktyką w stosunku do tej grupy jest pedagog ulicy.

Celem pracy pedagoga ulicy jest profilaktyka i ograniczenie marginalizacji w środowisku dzieci i młodzieży, spędzających czas na ulicy. Działania wychowawcy podwórkowego mają zachęcać do zmiany postawy, rozwijania zainteresowań, talentów i pasji. Codzienna praca pedagoga w środowisku ma zmotywować dzieci i młodzież

do aktywnego stylu życia i wypełniania obowiązków jako ucznia i członka społeczeństwa oraz pokazywać różne możliwości spędzania czasu.

Stworzenie stanowiska pedagoga ulicy i animatora zajęć podwórkowych mogłoby pomóc tym młodym ludziom w odnalezieniu dobrej, właściwej drogi wiodącej ku przyszłości.

Efektywną formą pracy z dziećmi i młodzieżą jest socjoterapia. Aby wychowawcy świetlic prowadzili zajęcia w ten sposób powinni być odpowiednio przygotowani. Zdobywanie właściwych kwalifikacji jest możliwe poprzez udział w szkoleniach z zakresu socjoterapii. W pracy wychowawcy świetlicy wszelkie nowe formy prowadzenia zajęć i pogłębianie wiedzy z zakresu pomocy dziecku i rodzinie są nieocenione. Potrzebą związaną z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych pracowników jest zwiększenie środków finansowych w budżecie Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego.